

LIETUVIŲ ŠEŠIOS BAZILIJOS ORGANAS
LEIDŽIA SPAUDOS DĖJĄ „SVIESA“
 Redakcijos ir Administracijos adresas:
 „LIETUVIŠKIS“
 Rua Bandeirantes, 92,
 Caixa Postal, 1764.
 Tel. 4-0159
 São Paulo. — Brasil.

LIETUVIŠKIS

JORNAL LITHUANO

Prenumeratos kaina:
 Brazilijoje metams 10 milreisu, pusem. 6 milreisa.
 Užsieniai metams 15 milr. pusem. 8 milreisa.
 Atskiras numeris 360 reisų
 Redakcija atidaryta nuo 12 iki 4 v. v.
 Ateikomasis redaktorius
 Dr. Egaz Muniz.

Vilnius laukia.

Spalio 9 d. suiena 16 metų nuo mūsų sostinės ir Lietuvos trečiojo pagraubimo. Spalio 9 klasingieji lenkai smurto keliu pagrobė Vilnių ir šio toliau, norėdami pagrobti visą Lietuvą, norėdami uždėti jungą lietuviams. Bet tas darbas lenkams nepavyko. Mūsų jaunųjų savanorų ties Sirvintais bei Gedraičiais jie buvo sulaukyti ir sumuoti, pats Želicevskis vos ištruko. Jaunieji savanoriai parodė ne tik lenkams bet ir pasauliui, kad Lietuva turi būti laisva ir nepriklausoma valstybė. Lietuviai parodė, kad jie moka ginti savo teises, nesugadindami kraują nei gyvybes. Jie ne tik sulaukė lenkus nuo limesnio Lietuvos okupavimo, bet ir žygiavo į priekį. Deja, dėl susidėjusių sąlygų galutinai tikslas nepasiekiamas. Didž. valstybių komisija pastoję kelią į Vilnių...

Taigi reikia iš naujo rengtis vaduoti brolius, kurie kiekvieną dieną laukia išlaisvinimo iš lenkų vergijos. Kiekvieną dieną jie laukia iš laisvos Lietuvos jaunimo ir maldauja, kad padėti jiems baigti tą taip žiaurų lenkų jungą.

Turint visa tai galvoj, mums reikia šiandien daugiau susirūpinti, turim atydzinau sekti lenkų daromas skriaudas Okup. Lietuvoje. Mes šokiame ar tokiu būdu privalom su vilniečiais pasidalininti mintimis, jiems padėti ir priduoti jėgų, kad neidami lenkų junga kas kartą įgytų naujų jėgų ir, kad vis aktingiau ir atkakliau gintų savo teises. Prisidinkim prie Vilniaus vadavimo darbo ir kiekvienoje vietoje dirbkim jį.

Nėra Okup. Lietuvos lietuviškos šeimos, kurios narys nebūtų keutėjęs už lietuvišką žodį ar daiktą nuo lenkų žandarų Nėra Okup. Lietuvos kaimo, iš kurio lietuvis nebūtų lenkų kalėjime buvęs už tai, kad leido savo vaikus lietuviškon mokyklon ar bažnyčioje meldeisi iš lietuviškos maldaknygės.

Per šešiolika vergijos metų lenkai sugobėjo ne tik nuskrasti lietuvius, atimdami iš jų visą kas lietuviška, nieka ir artima, bet lenkai krašto gyventojus privedė prie didžiausio skurdo. Kad ir užpraeitų metų ištiktų didi Okupuota ne krašte neaišni — badas, ar tai ne lenkų padaras? Aišku, kad taip. Lenkai nesistengė ir nesistengia pagerinti tų, jie ūkininkams ne tik nieko nepagalbė, bet juos apėdė nuo didžiausios žemės mokesčiai. Nevalėdami ūkininkai užsimokėti žemės mokesčių, liko lenkų žandarų aprašyti. Buvo pardoduami paskutinieji ūkininkų turtais iš varžytynių ir tas viskas prive dė prie to, kad 50 nuos. ūkininkų, dēli lenkų eiguosni, negalėjo užsėti laukų Dabar jau ir tie gyventojai, kurie ma tē lenkuose išganymu, suprato ir laukia lietuvų, laukia tikrų šeimintinkų.

Reikia tik būti mums kas kart karštesniais kovotojais. Kada būsim stipriausi susiorganisavę, vienintį — tai ir Vilniaus vadavimas bus lengvesnis.

Minint spalio 9 dieną privalom nelūdėti, o pasiryžti stoti darban, kovon, kad pradėtasis žygis būtų įvykdytas. Dirbdami turime tikėtis, kad jei ne šiandien, tai ryt Vilnius grįš mums. Eikime tais keliais, kuriais šio kovotojai dēli laisvės. Eikime prie darbo ta tikiškai nusteikė. Būkim stiprūs dvastojie ir patvarūs kūnu, kad reikalui esant, galėtume žygiuoti ir laimėti.

Lietuvos sostinės Vilniaus pagraubimo sukaktuvių paminėjimas.

I.
 Šiuo pranešama São Paulo lietuvių visuomenės žiniui, kad šiu metų spalio 9 d., 8 val. vakaro L. Namose, rua Bandeirantes, 92 įvyksta spalio 9-sios paminėjimas. Įėjimas visiems lietuviams laisvas.

II.
 Bendras visos S. Paulo lietuvių kolonijos Vilniaus pagraubimo sukaktuvių paminėjimas įvyks sekmadienį, spalio 11 d. Vila Zeinoje, Sv. Juozapo bažnyčioje bus atliakytos iškilmingos pamaldos su pamoksin. Pamaldas laikys Klebonas kun. P. Rogazinskas.

Lytiai 3 val. po pietų. Mokoje, Dariaus ir Girėno vardo salėje įvyks bendras lietuvių susirinkimas. Bus skaitomos dvi paskaitos. Jungtinis choras padainuos keletą pritaiktų dainų.

Sekmadienį, spalio 11 d. visi S. Paulo lietuviai vyksta į pamaldas į Sv. Juozapo bažnyčia, o 3 val. p. p. į bendrą susirinkimą Mokoje, rua Lithuania Nr. 13.

K. Vosilius Brazilijos fotografų parodoje.

Žinomas lietuvis fotografas Kazys Vosylius, dabar gyvenęs Mogy das Cruzes mieste pakviestas dalyvauti Brazilijos originalų nuotraukų (fotografijų) parodoje, kuri atidaruoma šio mėnesio 13 d., Rio de Janeiro. Fotografas K. Vosylius šioje parodoje išstatė dešimt geriausių savo nuotraukų, kuriomis gyvai susidomėjo žymiausi Rio de Janeiro menininkai-fotografai.

K. Vosylius fotografijos mokslus baigė Berlyne ir jau keil metal, kaip gyvena Brazilijoje.

Šiemet Lietuvos užsienių prekyba jau davė 25 mil. lt. pelno.

Šiemet per liepos mėnesį iš Lietuvos į užsienius buvo išvežta įvairių prekių daugiau, kaip už 15 milijonų litų, o įvežta už 13 milijonų litų. Iš viso šiemet ligi rugpjūčio 1 d. į užsienius buvo išvežta įvairių prekių už 107 milijonus litų, o įvežta už 82 milijonus litų. Tuo būdu šiemet per 7 mėn. Lietuva iš užsienių prekybos turėjo jau 25 milijonus litų pelno. Pernai metais per tuos pačius mėnesius iš Lietuvos buvo išvežta tik už 72 milijonus litų. Vadintasi, šiemet išvežtas į užsienius labai smarkiai pašoko. O tas be abejo gerina Lietuvos ūkišką padėtį.

Kun. Sugintas gavo įsakymą išvažiuoti iš S. Paulo.

Mums praneša, kad kun. B. Sugintas gavo iš São Paulo Kūrijos įsakymą iki šio mėnesio pabaigos išvykti iš S. Paulo. Taip pat jam udrausta rinkti bet kokius aukas ir bendrai kištis į lietuvių kolonijos ir liet. bažnyčios reikalus. Spėjama, kad kun. Sugintas važiuos į Lietuvą.

Baigiama Maironies vardo liet. mokyklos statyba.

Maironies vardo lietuvių pradžios mokyklos rūmai Parque das Nações jau baigiami galutinai įrengti. Šiomis dienomis jau bus įreikti mokyklos rūmų raktai. Artimiausiu laiku numatoma susaukti Parque das Nações lietuvių susirinkimas mokyklos reikalams aptarti.

Brazilijoje bus pakeltas šešto tarifu.

„O Estado de S. Paulo“ praneša, kad Pašto ir Telegrafo Departamentes ruošia naują pašto tarifą, kuris bus greičiau laiku paskelbtas. Pašto ir telegrafo tarifas bus tiek pakeltas. Paprastų laišku tarifu pakeltamas nuo 300 iki 400 reisų, atviri laišukai nuo 100 iki 200 reisų ir t. t. Taip pat pakeliamas vienų telegrafu mokeskis už radio aparatų.

150.000 sukilėlių ruošiasi pulti Madridą.

Iš Ispanijos pranešama, kad sukilėliai smarkiai ruošiasi dideliame Ispanijos sostinėje Madrido puolimui. Tam lemiamam puolimui sukilėliai suorganizavo 150.000 kariuomenės. Madride viešpatuojanti didelė panika. Nekurie laikraščiai pažymi, kad Ispanijos ekstri-

mistų vyriausybė ir vyriausio legalistų vadai ruošiasi bėgti į užsienį. Ispanijos revoliucija, kaip matyti, jau piadedą eiti prie galo.

Buenos Aires Turėjo susirinkti Amerikos valstybių prezidentai.

Sąryš su Pan-Amerikos konferencija Buenos Aires į Argentiją turėjo suvažiuoti beveik visi Šiaurės ir Pietų Amerikos valstybių prezidentai, kuriu tarpe ir Brazilijos Prezidentas p. Getulio Vargas. Dabar laikraščiai rašo, kad daugelis prezidentų į Pan-Amerikos konferenciją neatvyks nes į ją negali atvykti Amerikos prezidentas Rooseveltas. Mat kaip tik tuo pačiu laiku Amerikoje įvyks prezidento rinkimai.

Generolas Franco paskelbė naujos Ispanijos vyriausybės programą

Vyriausias Ispanijos sukilėlių vadovas ir jų vaidžios galva generolas Franco pnsakė per radio didele kalba, kurioje smulkiai išdėstė dabartinės Ispanijos revoliucijos priežastis ir jos tikslus. Gen. Franco taip pat išdėstė ir naujosios Ispanijos vyriausybės programą. Ispanijos sukilėliai paėmė vaidžios vairo į savo rankas stengis tvarkyti šalį taip, kad sudaryti žmonišką gyvenimo sąlygas darbininkams ir ūkininkams. Vargieji išgondai bntų saugojami nuo kapitalistų išnaudėjimo. Su visomis valstybėmis naujoji Ispanija palaikysianti draugiškus santykius, išskyrus Sovietus. Su Vatikanu numatoma sudaryti konkordatas, tačiau nebus leista kištis dvasininkams į politiką.

Numušta liros vertė

Italija irgi pasekė Prancūzijos pavyzdžiui šiomis dienomis numuštama savo piniginiu vieneto liros vertė. Franco ir liros vertė numušta ekonominiams sumetimais. Laikraščiai rašo, kad Prancūzijos ir Italijos pavyzdžiui nori pasekti ir Rumunija. Franco ir liros vertės sumažinimas padarė didelį juos finansinė ir ekonominiuose sloksniuose.

Baisus sprogimas anglų kasyklose

Belgijoje, La Bouverie anglų kasyklose 950 metrų gilumoje įvyko milžiniškas dujų sprogimas. Per sprogimą žuvo 21 angliakasys ir apie 30 sunkiai sužeisti.

TIK LIETUVY. PASISKELBĖS TAMSTA TURĖSI IŠ SKELBIMO NAUDA. SKELBIMU KAINOS PRIEJAMAUSIOS.

LIETUVOJE

Pakeistas ūkininkų skolų mokėjimo įstatymas.

«Vyriausybės Žinių» 546 num. paskelbtas ūkininkų skolų mokėjimui palengvinti įstatymo pakeitimas. Pagal jį skolininkas, kuris verdėsi žemės ūkiu, savo įkaitines užsienio valiutos skolas, padarytas prieš 1934 m. vasario 1 d., gali mokėti litais skolos mokėjimo termino kurso, ne aukštesniu kaip 1934 m. sausio 31 d. Skoloms užsienio valiuta laikomos tos, kurių mokėjimas yra nustatytas užsienio valiuta, arba užsienio valiuta ir litais, arba litais, bet užsienio valiutos kurso. Remiantis šio įstatymo pakeitimus gali būti mokamos ir tos skolos, kurios prieš pakeičiant įstatymo pakeitimui jau yra teismo prietistos, bet dar nesumokėtos. O negali būti mokamos tuo pakeitimo skolos kredito ir draudimo įstaigoms, jei jos įgijo reikalavimus į skolininkus ne cestijos keliu.

Tokia pat prasme pakeistas ir naujų savininkų skolų įmkėjimui palengvinti įstatymas.

Gabalinis cukrus atpigintas 25%.

Kainų tvarkytojas nuo š. m. rugp. 26 d. nustatė smulkiojo prekybos gabalinio cukraus kainą. Toks cukrus nuo rugp. 26 d. turi būti pardavinėjamas vartotojams ne brangiau kaip po 1 lt. 45 ct. už 1 kg.

Ligšiol už 1 kg. gabalinio cukraus vartotojai mokėdavo 1 lt. 80 ct. — 2 lt.

Ūkiškų organizacijų dešimtmetis.

Rugsėjo mėn. sueina 10 metų, kai buvo įsteigti Žemės ūkio rūmai, o sausio 1 d. sueis 10 metų nuo «Pienocentro» įsteigimo. Šios abi ūkiškos organizacijos ruošiasi savo dešimtmečius iškilmingai paminėti. Dešimtmečio proga, tarp kita ko, «Pienocentras» pašvęstins dabartinis didžiulius savo rūmus.

Didžiųjų bylų apeliacijos.

Apeliaciniuose rūmuose spalį mėn.

1, 2 ir 3 d. paskirta spręsti J. Lapėno ir kitų apeliacijos skundai Tauragės «Maisto» byloje.

Apeliaciniuose rūmuose, ši sensacinga byla, kuri buvo sukėlus susidomėjimo visoje Lietuvoje, bus sprendžiama pačiam pirmu pirmininkui Jonui Gudaus kvi pirmininkaujant ir dalyvaujant teisėjams Kazlauskui ir Baltūsiui.

Spalį mėn. 5 ir 6 d. vadinas, tuoj po Jono Lapėno bylos, apeliaciniai rūmai spręsi ir didžiųjų prekybos ir pramonės banko bylą.

Šioj byloj, kaip žinoma, Kauno apygardos teismas Martyną Yčą ir Sodę pripažino kaltais, bet dėl pasenėjimo juos paliko nebaustais. Gi visus kitus teisiamausius išteisino, o civilinius ieškinius atmetė.

Kauno apygardos teismo prokuroras dėl šio sprendimo padavė protestą, kuriame praše visus teisiamausius: Yčą Sodę, Zakevičių, Keletą ir t. t. pripažinti kaltais ir juos atitinkamai nubausti. Be to, civiliniai ieškovai padavė protestus, kuriuose jie prašo priteisti iš kaltinamųjų civilinį ieškinį apie 3 milijonus litų.

Martynas Yčas ir Jonas Šodė padavė apeliacijos skundus, kuriuose jie prašo juos pripažinti nekaltais ir visai išteisinti.

Užsienio kapitalai Lietuvos akcinėse bendrovėse.

Esamomis žiniomis, įvairiose Lietuvos akcinėse bendrovėse akcinio užsienio kapitalo yra investuota 49 mil. 597 tūkst. 800 litų.

Daugiausia kapitalo Lietuvoje esa investavę belgai, net 17 mil. 226 tūkst. 600 lt.

Vokietija 10 mil. 706 tūkst. lt., Anglija 6 mil. 839 tūkst. 700 lt., Švedai 6 mil. 183 tūkst. lt., U. S. A. 2 mil. 968 tūkst. 700 lt., olandai 3 mil. 960 tūkst., Latviai 1 mil. 313 tūkst.

Iš kitų valstybių mažiau investuota. Vokietiai daugiausia pinigų esa investavę į metalo pramonę, poligrafiją ir kredito įstaigas, belgai į elektros energijos gamybą (16,2 mil. lt.) ir į medžio pramonę.

Kiek pinigų gaunama iš Amerikos.

Statistikos biuro žiniomis, 1935 m. iš Jungt. Amer. Valstybių į Lietuvą pinigų atsiųsta 6 mil. 585 tūkst. 700 lt. 1934 m. iš Amerikos gauta 6 mil. 950 tūkst. 600 lt., o 1931 m. 22 mil. 900 tūkst. lt.

Padės įsikurti kaimo darbininkams

Noseniai savivaldybių departamentas išsuntinėjo visiems valstijų viršaudinams anketas, teiraudamasis kiek kuriame valstijoje yra samdinių ir samdytojų. Esą, dabar iš kaimų į miestus atvažiuoja daug darbininkų, kurie skundžiasi, kad kaimo nėra darbo. Taip pat ir kai kur ūkininkai nusiskundžia, kad jiems stinga darbininkų. Taigi, dėl to savivaldybių departamentas nori sužinoti ne tik kiekviename valstijoje reikalingų darbininkų skaičių, bet nori patirti ir tų darbininkų ekonominių pabėdžių. Savivaldybių departamentas projektuoja, kad tose provincijos vietose, kur jaučiamas darbininkų trūkumas, reikia padėti darbininkams įsikurti. Gi iš tų vietų, kur yra darbininkų perteklius, gal būtų, bus leista darbininkams apsigyventi miestuose, arba juos apgyvendinti kitose provincijos vietose ir ten padės įsikurti.

Pašalpos kultūros reikalams.

Svietimo ministerija iš šių metų kreditų nutarė skirti pašalpus šioms kultūrinėms įstaigoms: Šiaulių «Aušros» muziejui 45000 lt., Kauno bažnytiniam muziejui — 3000 lt., Telšių «Alkos» muziejui — 2500 lt., Panevėžio muziejui — 1000 litų ir kitiems muziejams 500 litų. Be to, paskirta pašalpa studentams 8500 lt., istorikų draugijai — 2000 lt., ir šachmatininkų draugijai — 1000 lt.

Iš meno organizacijų skirtų kreditų yra numatyta duoti pašalpus: Lietuvių rašytojų draugijai — 10.000 lt. Būsimos dainų šventės repertuarui rėmėti — 3000 lt., Orkestrų ir chorų koncertams rėmėti — 9000 lt., plastikos meno reikalams — 3000 lt., privatiems mažymų teatrams — 4000 lt. ir privatiems muzikos mokykloms šiepti — 3000 lt.

Gatvės grindžia 400 darbininkų.

Šiuo laiku prie Kauno miesto grin

dimo darbu dirba apie 400 darbininkų: apie 300 darbininkų Juozapaviečiaus prospekte ir apie 100 — kitose mažesnėse gatvėse. Numatoma, kad bus įgrįstas iki spalio mėn. pradžios.

Dariaus - Girėno paminklą statys provincijoj.

Žuvusiems transatlantiniams lakūnams Dariaui ir Girėnui jau senai būtų paminklas pastatytas, bet Kauno miesto savivaldybė nedavė tam tikslui tinkamos vietos. Aero klubas norėjo paminklą pastatyti prieš miesto sodą, bet savivaldybė su tuo siūlymu nesutiko ir paminklui vietą paskyrė Laisvės alėjos pradžoj prie Vytauto parko. Toji vieta nepatiko aero klubui, todėl buvo nutarta paminklą statyti kuriam nors provincijos miestui. Keili provincijos miestai siūlo tam paminklui geriausias vietas.

Kels gatvių paradinimus?

Kadangi seimo būstinė yra L. Saipiegos gatvė, o dabartinėj Seimo gatvėj jokio seimo nėra, tai keliamas klausimas sukeisti tų gatvių pavadinimus: seimo gatvę pavadinti — L. Spiegos o L. Spiegos — Seimo. Šis klausimas bus svarstomas Kauno miesto taryboje.

Ir Klaipėdoj gyva statyba.

Gautomis žiniomis, šiuo laiku Klaipėdos mieste yra labai gyva mūrininkų statyba. Statybos reikalams kiekviena diena iš Didžiosios Lietuvos atgabenama po keletą varonų plytų. Šio Klaipėdos gamybos plytos yra 20 % brangesnės.

Valstybės Prezidentą prašys būti Ugnisgesių S-gos Protektorium.

Lietuvos ugnisgesių sąjunga, sekdamas kitų valstybių pavyzdžiu, ruošiasi kvieisti Lietuvos Respublikos Prezidentą Antaną Smetoną ugnisgesių protektorium.

SKELBKITES TIK „LIETUVY“

Leit. Liapidevskis—Ldovskis.

Iš karo lakūno užrašų.

(tęsa iš 40 Nr.)

— O kas čia?
— Tai — ji, mano sužadėtinė, ir paraudęs pastatė jos fotografiją ant stalo.

Sekmadienis. Baurus oras. Pūtė gana stiprus šiaurys. Lijo. Dūngus buvo paskendęs tamsiuose debesyse. Užlėnčių atakti nebavo todėl gyvenome tingliaudami. Mochlapas visų pasidarė mylimas. Kiekvienas sten gėsi turėti jį savo draugu ir mielai vedavo su juo pašnekečius.

Žiūrėdamas į jį aš pats savęs dažnai klausdavau: — Nejaugi šis minkštis širdis jaunojis buvo vokiečiams pabūlis? Nejaugi nuo šio berniuko dažnai bėgdavo vokiečių Asai, o p. męginę su juo susikauti, mirdavo?

Ir keista įsivaiztuoti tokie kontrastai: smulkas ir kuklus valdis, Machlapas ir naikintuvas, muzika ir kautynės.

Per dvi dienas reguliariai jis gaudavo nuo jos laiškų ir gavėsi laišką, pasidarydavo nepaprastai įdomus.

Atsakydamas jai, jis būtinai prišėlis save pastatydavo jos fotografiją ir apypodamasis rašydavo penkių-šešių lapų atsakymus.

Tuo laiku aš išeldavau braiždžioti po aerodromą, po aгарas, apžūrindėjau lektuvus ir laukdavau kol jis užbaigė davo rašyti laišką ir užgerodavo smuiku.

Šiuo momentu mano nuotaika buvo nepavydėtina. Juk ir aš turui šią. Bet... manoji man nė elutės neparėdė...

Ir taip neįjūčiomis prabėgo dešimtis djeņu.

Pagaliau meteorologinėms stotys mano pranešė, kad debesys skirstosi ir lietaus danieliu nebėbus.

Eskdarilės vadas pasiūkė mus, davė instrukciju: lydyti bomboneisus «Farsaij» ir «Gulbė», susprogdinti gele

finį tiltą, sunaikinti arba bent išvalkyti įarvuotą traukinį, esantį sunkiosios artilerijos zonoje...

Atėję palapinėm greitai nusirėngėm ir metėmės į lovas. Reikėjo gerai pasislėpti, nes pavargęs lakūnas ne karys, bet tik geras maistas priešo kulkosnidžiams.

Ir vist paskendome sapnų karalystėje.

Matau Volę... jos krantus gluosniats apaugusius... aale... Ties bedugnės stovi «Ji». Per Volę žengia Semonas su gitaru. Aš pradėdu dainuoti. Taip sunku, taip sunku. Daina be galio būdama... Dežurojantis musikuos starto vėlavėlė ir rekia: «Marolista, mašinas iš aгарų į start!»

Atmerkiu akis, į palapinę įeina Semonas su kava.

Lauke erdvis aerodrome dežurojantysis įsakyvai. Machlapas mirgolinamas gyposi, matyt, karką malonaus prisipaavo.

— Ir giasta tokie gražuoliai, — paravlojuojį ir paundinau, — keik, prieteliau, jau laikas.

Greitai apsurengėm, išėrėm po stiklą kavos ir išbėgom laukan. Kėturios mašinos jau buvo starte.

Rytuose vos galima buvo įžūrėti blėktončią aušrą. Greitai įsiskaroginome kabinas ir patikrinome kulkosnidžius tvarkoje. Žemė apiai ir kiti aeronavi raciniai prietaisai irgi tvarkoje. Moto rai išbandyti. Laukiame. Starto kari nunko ženklin. Sukaukė «Farsallo» motars. «Farsalis» jau ore. Paskui jo «Gulbė», aš ir paskutinis kyia Machlo-pas.

Virš girios iš karto pasidarė šriev-liau. Mes traukiame į frontą. Aiškiai matosi lauztinis juodas siūlas. Tai mūsų sėkūni apkasai. Točiau — netoli zona, o užpakaly jo — vokiečiai.

Igiti laukime, atrodo, kad pakibo me ant nematomo kabio, nuobūd... Galop ties dešiniu «Gulbės» sparnu trūkstis išsprūdia. Antras, trečias, dešimtas... Mus smarkiai apianduo. Pradedam sukintis, kad sukildinūs vokiečių artilerijos. Užpakaly patiekame atisus spiročių deleses. Mes jau dvie jų tūkstanių metų aukštumoje. Pagaliau artilerijos ugnis mus nepastiekia. Laimingai tęsime savo «keivonę» toliau.

Dabar nervų ir dėmesio įtempimas Kur nors kyia vokiečių naikintuovai, su kuriems ankėčiau ar vėliau vistiek teks susidurti.

Graži pradžia Lietuvos tautiniam prekybos laivynui.

Po Lietuvos vėliava jau plaukioja šeši laivai.

Lietuvos tautinio prekybos laivyno kūrimosi istorija siekia jau tu laikų, kai lietuvių tauta dar neturėjo savojo Klaipėdos uosto. Jau 1922 metais buvo įsigyti du būriniai laivai — „Jūratė“ ir „Kastytis“, kurie po dviejų metų tragiškai nusunkdo Baltijos jūroje. 1923 metais ir kiek vėliau iš vokiečių buvo pusiau nupirkti trys laivai — „Lydis“, „Klaipėda“ ir „Palanga“. Tačiau po kurio laiko jie slapiai iš Klaipėdos uosto pabėgo. Ir dabar „Lydis“ ir „Palanga“ su kontrabandiniu spiritu dar plaukioja Baltijos jūroje, o „Klaipėda“ Hamburge nestė parduota laivui.

Po šių visų nepasisekusių Lietuvos tautinio prekybos laivyno steigimų ilgainiui laikė nebūvo parodyta didesnio susidomėjimo. Tik štai, pačiuoju, šiais metais Lietuvos tautiniam prekybos laivynui labai gražiai pradžia padarė akcinė bendrovė „Maistas“, iš kurio nupirkėmė net tris laivus. Tai „Maistas“, „Rimfrost“ ir „Barfrost“.

„Maistas“ yra 641,184 brutto tonų talpos. Tai pirmasis Lietuvos tautinio prekybos laivyno laivas. Šio laivo įgulėje yra 14 vyrų ir jie visi yra lietuviai. Laivui vadovauja tolimojo plaukiojimo kapitonas Krikštopaitis. Pirmuoju karininku šimame laive yra jūrų kapitonas Daugėla, antruoju — prekybos laivyno karininkas Šimkevičius. Įgulos arių tarpe yra patyrusių jūrininkų, po keliolika metų plaukiojusių anglių ir belgių prekybos laivais. Dėl to ir dabar pirmasis tiktai lietuviškasis laivas savo uždavinius atlieka ne kiek neblogiau, kaip kitų senų jūrinų tautų tokie patys laivai. „Maistas“ plaukioja po Baltijos ir Šiaurės jūras, užsuka į Daniją, Antverpeną, Rotterdamą, Gdynę ir Rotterdamą, Londoną.

Be batimės, be avarių „Maistas“ skrodžia Baltijos ir Šiaurės jūrų bangas. Nors po Lietuvos vėliava jis plaukioja ir dar ne taip seniai, bet „Maistas“ jau yra patyręs ir didelių audrų, ypač pirmosios kelionės po Lietuvos vėliava Šiaurės jūroje metu. Likšiol viskas eina lėtinai ir tai rodo, kad lietuvių tauta yra nė kiek neblogesnė jūrininkai, kaip ir žmonės tu tautų, kurios savo laivynus jau turi ilgus šimtmečius.

Kiti du „Maisto“ bendrovės nupirkti laivai taip pat yra pritaikinti beko-

no, sviesto ir kitų įvairių gaminių vežimui. Tai „Rimfrost“ ir „Barfrost“. Jie yra pirkti iš Norvegijos ir dėl jūrų prielaidų dar ilgai lietuviškais vardais nepavadinti. Tačiau jau artimiausiu laiku jų vardai bus pakeisti lietuviškais. Drauge ir laivų kapitonai bus pakeisti lietuviais. Gi visa kita šių laivų įgula jau ir dabar yra grynai lietuviška. „Barfros“ laive pirmuoju karininku yra jūrų kapitonas Marcinus, antruoju — karininkas Kaminskas. „Rimfrost“ pirmuoju karininku plaukioja jūrų kapitonas Babarskis, o antruoju — Burbulis. Šnip eilinių įgulos narių tarpe yra buvusiu jūrininku yra ir naujai į jūrą betengę. Tačiau ir čia darbas eina sklandžiai ir šiems laivams gana gerai sekasi. „Rimfrost“ ir „Barfrost“ taip pat plaukioja po Baltijos ir Šiaurės jūras, užsukdami į įvairius uostus.

Šie trys laivai — tai pagrindinė Lietuvos tautinio prekybos laivyno užuomaga, iš kurios turės išsivystyti didelis ir galingas Lietuvos prekybos laivynas.

Po Lietuvos vėliava plaukioja ir daugiau prekybinių laivų, tačiau juos prisaityti prie tikro tautinio Lietuvos prekybos laivyno tuo tarpu dar negailima, nes juose dar toli gražu ne liečia viska dvasis. Jų įgulos sąstata tėra tik vienas lietuvis. Tai pirmasis karininkas jūrų kapitonas Domeika. Šie laivai — „Holland“ „Gotland“ ir „Friedland“ priklauso klaidėdikiems vokiečių laivininkystės bendrovėms.

Artimiausiu laiku akcinė bendrovė „Maistas“ yra nusistatėms įsilyti dar keurus prekybinius laivus. Tuo būdu, ši bendrovė jau netrukus turės septynis laivus savo nuosavybėje. Druge su anali trims vokiški laivininkystės bendrovėms laivais, tai jau bus dešimt prekybos laivų, ant kurių stiebu plėvens trispalvė Lietuvos vėliava.

Lietuvos tautinio prekybos laivyno didžioje reikalo rūpi ne tik atskiroms komercinėms bendrovėms, bet ir visai visuomenei. Dėl to paskutiniuoju metu Lietuvoje šis klausimas yra gana plačiai iškeltas ir nagrinjamas. Jį tikamai išspręsdus, bus imamas rimtu žygiu plėsti ir didinti Lietuvos tautinį prekybos laivyną.

Tsb.

Ginklus padėjus.

Beveik ištisus septynerius metus kun. Sugintas švaistėsi, kovojo po Šiao Paulo lietuvių kolonija, (kaip Don Kichotas su malniu sparnais, zeceris) kai kada ir toliau nuklysdamas. Bažnyčia jam mažiau terūpėjo, daugiau mečino tvarkyti konsulatą, mokyklas, šeimas, vakarašakas, pagalios ir visai atskirus žmonės. Toks įvairus laisvas ir niekuo nėvarfomas kun. Suginto gyvenimas tolydžio jį padrašindavo kištis ir į tokius reikalus, kur nei dvasininkui, nei paprastam kuklesniam žmogui, rodos, visai netinka.

Daugybę įspūdžių jis paliko atskiriems žmonėms, su kuriais jis per tą laiką susidūrė, daug jo žygių registruo ta policijos protokoluose, bet visų ryškiausiai ir įvairiausiai jo kaip žmogaus kaip kunigo ir kaip visuomenės darbininko veidas, protas, charakteris bei dvasia užfiksuota jo paskutiniuose ginklose, „Giedroj“ ir „Šviesoj“, kurie čia jį, galima sakyti, ir pradūdė. Kol kun Sugintas neturėjo tų ginklų sukuo buvo bet kas įtikinti, kokiais būdais bei metodais jis kovojo, ko jis siekia savo

kovojo. „Šviesa“ ir „Giedra“ atidarė akis visiems. Ir štai padėdamas savo ginklus pats kun. Sugintas, atsiveiklinimo žody (žiūr. paskutinį jo „Šviesos“ nr. (39) 83) pasisako, su koku mažu būreliu „prietelių“ jis bėpaikio, o visa kolonija pavirto „veiniai ir žalčiais“, kuriems jis pats ketina pragare smalių pilti.

Nesakyti, kad kun. Sugintai truks ta fantazija. Tik peraug laki fantazija be logikos ir pagrindo palieka tuščių barškesių. Kodėl jo likusieji prieteliai kaip šeimininkė Sruogienė, kuri nudožėvo jo asmeniukų pinigų 3.000 milreisu, ir V. Nalivaika, kuris L. R. K. Bendruomenę nusikraudė 7.000 milreisu atsiveiklinimo žody nefiguroja su visais savo atributais ir vis tik tebelaiiko mi prieteliais? Baigiant man šias eiles nenoroms skverbiai galvon Vyskupo M. Valančiaus žodžiai ištarti vieno žmogaus adresu: „Tas žmogus buvo žlami mokytas, bet proto mažai turėjo“.

Liet.

Ed. Mickeļaitis.

Mano Lietuvai

Dainuokit, dainiai, apie turtą ir prabangą,
Apie šilkus ir įvairias bakterijas,
O aš dainuosiu apie lūnas ir lietuvių brangų —
Dainuosiu apie juoda darbo kavaleriją.
Lietuvi, mylimas tu darbo broli!
Aš atiduosiu tau ir širdį ir kaulėtąją krūtinę: —
Verkiu aš su tavim, kai tu už groty puoli,
Ar kai slenkį gatvė be darbo, nusiantęs...
Ar anksti ryta tu kelies, Lietuvi,
Ir į laukus eini nubalintus šalna;
Ar tu dainuoji apie sunkų būvį,
Ar tavo rankose pavirsta geležis liepsna;

Ar smūdnai plūga paskui daro bėrį,
Kerti rugius, mali į skambų darbo taktą, —
Visuomet tavo veidas kaip aušra man žėri
Visuomet aš instau tavo veinių nuplaktą...

Žiūrėk, kaip slenkta naktys veide išvengtojam,
Kaip tūkna kūjo muziko raudonas plenas,
O naujos dainos gaudžia kaip armosos
Ir prošia žalumu smartas jau velėnas...

Lietuvi, mylimas lietuvi mano, —
Imk arklą, kūjį, — imk praklinait! —
Mes neisim ligi žaliao okeano —
Užteks mums Baltijos ir mylimojo Vilniaus.

Užteks mums čia savų žaliųjų plotų,
Aukštaiti mylimas ir mylimas žemaiti! —
Tik reik visiem darniai prie darbo stoti! —
Tat stokime tvirtai rankoves pasiraite!..

Visai išanio. Greit patekės saulė
Jau siūkiniai matome tiltą, kurį tu
rimo susprogdinti. „Farsalis“ ir „Gul-
bė“ nusizemina ir meta bombas. Spro-
gimas... Nepastakinta. Bombonešiai
dar dangliai nusizemina. Antras spro-
gimas, trečias...

Tiltas sugriautas. Sunkiai krūta
į upę. Pirmas uždavyjus atitiktas.
Bombonešiai vel kyla. Skrendamo at-
likti antrą uždavinį. Artinamės prie
fronto. Sekame geležinkelį. Vel pa-
tentkame į artilerijos ugnį.

Sarvočijų traukinių niekur nesima-
te. Tik staiga vienas juodas kirmi-
lis pasijudino ir bilkstelėjo iš jo ugne-
lė. Daviau ženklą bombonešiams ir nu-
rodžiau šarvočius. Jie buvo visai arti
prieje prie mūsų apkasų. Prasiojo kan-
tytės. Mes pasiryžome juos sunaikinti
Mūsų sunkioji artilerija, sužinojus, kur
randasi priešo šarvočiai, atidengė smar-
tik ugnį. Sarvočiai buvo bepradėję
bėgti, tačiau prieje prie tilto, sustojo.
Vadinasi, keinas atkirstas. Jau vienas
nušoko nuo bėgių, antras, trečias...

Uždaviniai buvo atlikti pilna to
žodžio prasme. Ir mes, nekreipdami
dėmesio ir sprogstančias granatas, grįž-
tame namo pošyriauti. Jau praskrido

me vokiečių apkasas. Neutrali zona...
mes jau beveik namuose.

Bet čia ir prasideda pats svarbiau-
sias dalykas.

Ar nepasitaikindavo jums kartais
erjti su pakelta nuotaka namo? Na,
kad ir po pasimatymo su savais. E-
inate linksmat švilpauddamas, lazdžiuke
sukdamas, o be to, dar šiandie jūsų
vardadėms. Vienu žodžiu, jūsų siela
giedoto gieda. Jūs pasisukiat už šker-
gatio ir kaktą atstremiat į piktadario
revolverio tute. Jūsų gyvybė ant siūlo
pakabinta. Neatsitikdavo? Na, tai dė-
kui Dievui. Padėtis ne kokia, tiesa?

Taip ir šį kartą. Kada po mani-
m sprogo granata ir mane pametė
viršų, aš dirstelėjau į artileriją, kuris
mane norėjo „nusodinti“ ir piktai kyp-
telėjau: „Nelaimingas žmogus, irgi no-
rėjo numošti. Tuo tarpu dirstelėjau
priešais per instikas.

Staiga netikėtai kulkos greittu-
mė iš debesio liškė vokiečių „Fokeris“, an-
tras, trečias, ketvirtas, penktas, šeštas.
„Farsalis“ ir „Gulbė“, turėdami
brangias nuotraukas, kuone pykeruoda
mi su pilnu garu bėga.

Mūsų dabartinė pareiga: įsivelti į
oro kovą su naikintuvais ir duoti pro-

gos pabėgti bombonešiams.

Tai, matyt, suprato pirmutinis
„Fokeris“ ir nupykeravo paskui bombo-
nešius.

Iki šio laiko aš nepamenu ką da-
rė Machlopas. Dirstelėjęs per bortą
pamačiau, kaip vienas liepsnose pas-
kendęs „Fokeris“ nušoperavo žemėn.
Machlopas dabar pasigavo vieną „auš-
sargą“ ir nelaimingasis pradėjo kristi.
Dabar Machlopa užpuolė net trys. Aš
priskridau jam į pagalbą. Pločiau ant
pirmutinio ir paleidau Vickersus į dar-
bą. Prasiđėjo vėlininkas traksėjimas.
Tik — ta, ta, ta, ta... ta, ta, ta... Pras-
linkus sėkundyje mes jau įokome pasiu-
tusiame šokyje ir kas kartas vis nuš-
femindami. Staiga, dirstelėjęs per spar-
nais, pamačiau kaip Machlopas aplypė
kulipkų krūva vieną „Fokerį“, kuris
zvimbdamas atstremė į mūsų apkasus.

Pa-liko tik keturi.
Mane smarkiai pradėjo atakuoti.
Išsukindamas iš kulkosvaiddžio nar-
ry, pamaciau tai, ko visai nesitikėjau.
Machlopas buvo jau numuštas ir apga-
utas liepsnos pradėjo kristi. Visas su-
drebėjau iš pykčio. Ir pasiryžau kau-
tis iki paskutiniųjų.
Ir taip likau vienas prieš keturis.

Ta, ta, ta... ta, ta, ta, ta... vél ta
pnti kulkosvaiddžių muzika. Staiga vienas
vokietis pats užlėkė ant paleistos
kulipkų serijos ir nespėjau dirstelėti jo
fizionomiją, kai mano netaimngasis
partneris, persivertęs per sparną pasiekė
žemę ir sudužo į šipulius.

Tik trys!
Mes „Šokame“ vaisindami vienas
kitą švinu pasitaikius gerai pragai.
Mano kulkosvaiddžiam reikia poiseio.
Kiekvienu momentu jie gali užspringti.
Bet čia vokiečiai, kaip įsitę liūtai, nu-
ri mane drąskytos sudrąskyti. Ir jau-
riane kaip kulipkos kuoja mano lėktuvo
sparnus. Plytsta drobė ir medinės lėk-
tuvo dalys. Aš žūstu.

Bet taip dar norisi gyventi. Dar
kartą užpuolu pasitaikius priešą ir su
kandęs dantis, patraukiu kulkosvaiddžių
nuleidikus.

(b. d.)

Vietos lietuvių gyvenimas.

LIEUVIŲ S GOS BRAZILIJOS POSEDIS.

Antradienį, spalį 6 d. Liet. Namuose, rua Bandeirantes, 92 įvyko eilinis Lietuvių Sąjungos Brazilijoje valdybos posėdis, kurame apvarstyta keletas kasdienio gyvenimo klusimų. Kadangi šimt iš valdžios įstaigų reikalaujama labai daug įvairių leidimų, kurie gana daug ateina, tai tam tikslui išdėstyti suradimui nutarta pastatyti vieną didelį vakarą. Finansinė S-gos padėtis šimmet dėl padidėjusių bendrų išlaidų gana sunki.

K-as

RAJONINIS S. PAULO L. R. K. ŠV. JUOZAPŲ BENDRUOMENĖS SUSIRINKIMAS.

Pereitą sekmadienį Viljo Belloj, didžiojo D. L. K. Vytauto mokyklos salėje įvyko rajoninis – Villos Bellos, Villos Alpinos ir Villos Zelinos – São Paulo Lietuvių Rymo Katalikų Šv. Juozapo bendruomenės narių susirinkimas. Susirinkimas buvo šaukiamas rajono valdybai rinkti ir bendrai to rajono veikimui atgauti bei sustiprinti. Susirinkimą atidarė ir vedė gerb. kun. P. Ragažinskas, bendruomenės pirmininkas. Nors šis susirinkimas buvo šauktas gana pasuktomis, be didesnio išgarsinimo, vis tik prisirinko beveik pilnatvė salė. Susirinkimas rimtai ir su didelia atidžia iškilus gerb. kun. Ragažinsko pranešimą apie einamąs bendruomenės rajoninius reikalus ir baigus kalbėti ligai plojo pritarimas. Išrinkta rajono valdyba, kuri, reikia manyti, pasistengs šio rajono gyvenime įnešti daugiau veiklos bei gyvumo.

Negailima nepaminti, kad mūšė tarpe pasitaikė ir tokių nemalonių atsitikimų, kurie biviau žmogei padaro gana sunkų įspūdį. Mat kai kurie tautiečiai pamiršta kad išgeręs žmogus išmintingiausiai, pasiėlgia eidamas gult. Bet ne visi tokio išmintingo nusistatymo laikosi: kiti išgerę jaučiasi drąsesni, todėl eina į susirinkimus ir net pasiūksta kalbėti. Žinoma iš tokios kalbos vieniems juokai, o kitiems pyktis. Ir šiaune susirinkime buvo vienas toks, kiek išmetęs žmogelis, kurio pavardės nesakysiu, nes bivaus jis gana išmintingas ir padoriati elgiasi. Juokinkai atrodė toke «drąsuolis» išlydamas, kaip Filipas iš kanapčių.

Šalina.

RENGIA VAKARĄ VILA ANASTAZIJOJE.

Vila Anastazijos lietuvių mokyklos mokiniai ir skautai spalį mėn. 17 d. rengia mokyklos naudai vakarą. Vakarą programą sudaro: 1) Skautiškas vaidelis «Mikės Švilpos laiotuvės», 2) Dainos, 3) Deklamacijos, 4) Gimnastika ir plastika. 5) Šokiai ir žaidimai.

Ta pat progą, kiek ankščiau, numatoma padaryti skautų žodis.

GRAŽUS VYSK M. VALANČIAUS MOKYKLOS MOKYNIŲ VAKARAS.

Pereitą šeštadienį Vysk. M. Valančiaus lietuvių mokykla surengė nepaprastai kraują savo mokinių vakarą. Vakarą programą išpildė mokyklos mokiniai ir kursantai. Buvo suvaidintas vaikų scenos vaidelis «Išėjo tėvelis į mišką». Vaidinimas pavyko puikiai. Visi vaikučiai savo roles atliko atliko. Pirmosios pertraukos metu solo smuiku grojo St. Maciulevičius Šuberto «Serenada». Pacaravskio «Minueta» ir Šumano «Traumeris». Akompanavo J. Stan-

kūnas. Toliau labai gražiai padainavo keletą dainelių mokinių choras J. Stančiaus vedamas. Ypatingo įspūdžio padarė vaikučių sportiški ir plastikos pratimai su dainomis. Pažymėtinos ir gražios vaikučių deklamacijos. Bendrai imant šio vakaro programa buvo labai graži ir įvairi. Labai gražiai atrodė naujos miško dekoracijos, kurias piešė J. Zacharka.

Į šį vakarą prisirinko tiek žmonių, kad netipoj į salę. Šis gražus vakaras ligai bus atmintinas vaikučiams, jų tėveliams ir mūsų jaunimui. Didelę garbę šia tenka naujam šios mokyklos vedėjui mok. S. Bakščiui, kuris sugebėjo taip vykusiai ir gražiai paruošti programą ir patį vakarą suorganizuoti.

Mokyklos Draugas

KUN. SUGINTAS VIS DAR «VEIKIA».

Vila Belos ir Vila Zelinos lietuvių pasakoja, kad kun. Sugintas vaikščiodamas po šį rajoną vis dar mėgina kurstyti žmones ir rankoja kažkokius tikslams priūgus. Mės iš savo pusės įspėjama São Paulo lietuvių visuomene, kad kun. Sugintui atimtos visos teisės veikti L. K. Bendruomenės vardu, rinkti bet kokius parašus, aukas, laikraščio prenumeratas, kalbėti ir t. t. Naujuoju S. Paulo lietuvių kolonijos kapelionu su visomis teisėmis ir pareigomis yra tik kun. P. Ragažinskas, todėl visi lietuviškai katalikai turintieji kokius nors reikalus privalo kreiptis į naująjį kapelioną.

Naujasis kapelionas kun. P. Ragažinskas gyvena prie Šv. Antano bažnyčios vienuolyne (Matriz Santo Antonio do Parv).

Jei kun. Sugintas už kulių dar mėgina «veikti» ir rankuoti pinigais, tai visuomenė turi žinoti, kad jis tai daro sauvahiškai ir turi nesiduoti išnaudojamam.

LIETUVIS NUŠOVĖ VAGJ JUODUKĄ.

Casaanopolis fazendoje, netoli Jardimopis miesto gyvena lietuvis ūkininkas Vincas Zumas, kuriam per kuria mėnesius nežinomas vagis vogdavo kiaules. Vagis buvo per tą laiką pavogęs 18 kiaulių. V. Zumas nesusaldamas kitaip nuo vagies apsiginti naminiis bpsiginklavęs šautuvu saugodavo savo tvirtus. Vieną naktį, kada tokią sargybą ėjo V. Zumo sūnus, apie 12 v. į tvirtą įlindo vagis ir pradėjo gaudyti kiaules. Pacrobes vieną kiaulę vagis norėjo pasprukti, bet tuo laiku V. Zumo sūnus šovė į vagį. Peršautas vagis paspruko į krūmus. V. Zumo sūnus sukėlė ne tik savo šeimai, bet ir kaimynus brazilus, kurie pradėjo vagies

ieškoti. Krūmose už kokio šimto metrų buvo rastas peršautas vagis juodukas, jau nebegyvas, o netoli jo priimtas prie medžio vagies arklys. Apie įvykį tuojau buvo pranešta policijai, kuri visą dalyką ištyrė ir išaiškino. V. Zumo sūnus šovęs į vagį kartu peršovė ir kiaulę, kurią vagis buvo pavogęs.

Z. V.

«LITHUANIJOS» BOM RETIRO SKYRIAUS SUSIRINKIMAS.

Spalio mėn. 7 d. Liet. Namuose įvyko Sporto S-gos «Lithuania» Bom Retiro skyriaus narių susirinkimas, kuriame dalyvavo ir centro v-bos pirmininkas L. Gaigalas.

Susirinkimui pirmininkavo St. Venčėliūis, sekretoriavo V. Degutis. Iškilusiu v-bos narių pranešimus nutarė skyriaus veikimą atgalvinti, kuris paskutiniuo laiku buvo kiek apniūręs. Kadangi dėl susidėjusių aplinkybių skyrius v-ba atšaldytino, tai perinkta nauja valdyba. Į naują valdybą įrinkti: St. Venčėliūis, St. Petnyš, P. Jurgutis, V. Degutis ir B. Girčys.

Visi nariai pasidavė dėti visus pastangas, kad skyriaus veikimą vėl sustiprinti ir atgaivinti.

Nariai išsikirstė pakeltu upu dirbti lietuviybės labui.

Narys.

L. K. BENDRUOMENĖS ORGANAS «ŠVIESA».

Kun. P. Ragažinskiui perėmus visus Liet. Kat. Bendruomenės reikalus jo tiesioginėn žinion perejo ir laikraštis «Šviesa». Naujos redakcijos išleistas pirmas «Šviesos» numeris daro rimto katalikiško laikraščio įspūdį. Naujoji «Šviesos» redakcija pažymėjo, kad už ankščiau šimame laikraštyje tilpusių straipsnių turinį nesitima jokios atsakomybės.

Kun. Sugintui «Šviesa» redaguojant šis laikraštis buvo viręs visišku šlamštu.

Skaitytojas

RIO DE JANEIRO LIETUVIAI GYVENA SANTA KOJE.

Nors Rio de Janeiro lietuvių, gal būt, daugiausia išsiblaškę po visą šį mižinišką miestą ir savo tarpe nedaug bendrauja, bet sugyvena taikiai ir gražiai. Tokių intrigių, provokacijų, keršto, kaip kad yra kitose lietuvių kolonijose čia nėra. Vienintėlis Rio de Janeiro lietuvių organizacija «Vilnia» nepasizymi dideliu narių skaičiumi, bet ie visi sutartinai dirba, todėl ir organizacijos veikimas niekad nestovi vie.

toje, o vis daro paūangą.

«Vilnia» s-gos nariams dar daugiau upo pridavė Lietuvos Konsulo p. P. Gaudio apsilankymas Rio de Janeiro ir s-gos patapoje. P. Konsulas parėmė s-gą moraliai ir materialiai.

Vilnietis

KAIP GYVENA LIETUVIAI BARÃO DE ANTONINA KOLONIJOJE.

Barão de Antonina, kuri randasi užkeičių šimtų kilometrų nuo S. Paulo yra valdžios kolonija. Joje šiuo metu gyvena apie 30 lietuvių šeimų. Pirmieji šios kolonijos lietuviai buvo Dominai, Klimaičiai, Savičiai, Meškauskai ir Čeponiai. Beveik visi čia atvykę lietuviai pradžioje neturėjo jokių lėšų įsikurimui. Ypatinai buvo sunku pirminiais metais. Antrieji metai jau buvo lengvesni. O dabar daugelis čia gyvenančių lietuvių ir visai gerai laikosi Daugumoje čia auginama medvilne, kuri dabar duoda gana didelį pelną.

Šiame lietuvių gyvena pakrikę. Nėra jokios lietuviškos organizacijos, lietuviškų knygų, mokyklos ir kt. Dva smaili lietuviai skursta, nors medžiaginiai laikosi visai neblogai. Neseniai šioje kolonijoje lankėsi vokiečių konsulas, kuris sušaukė visus čia gyvenančius vokiečius ir nutarė steigti kooperatyvą ir įvesti vokiečių kalbos pamokas bendroje mokykloje.

J. Dominienė.

Iš Rio Grande do Sul Estado padangės.

(Mūsų korespondento)

DIDELIS GAISRAS PORTO ALEGRE MIEŠTE.

Rio Grande do Sul estado sostinėje Porto Alegre kilo didelis gaisras» paversdamas į pelenus du žinias fabrikus. Nežinūrt į gaisrinuk pastangas, gaisras padarė virš 300.000 mirusių nuostelių. Ugnies priežastys aiškinamos.

LIETUVIS BRAZILU ŽURNALISTU SAJUNGOJE.

Rio Grande do Sul veikia brazilų žurnalistų sąjunga Associação Serrana da Imprensa, kurios narių yra ir lietuvių žurnalistas Bronius Juodelis, «Lietuvio» korespondentas Rio Grande do Sul estado.

AUTOMOBILIS ĮKRITO Į UPĘ.

Santo Angelo ir Yui miestai turi autobusų susisiekimą. Neseniai vienas autobusas važnuodamas iš Yui miesto, keidamasis per to paties vardo upę, autobusas įvažavo į upę. Laimei kad kurį keturi išigė bėjo. Vienna moteris su mažu vaiku nuskeno. Tai jau nebe pirmą šios rūšies nelaimę.

Korespondentas.

Paskaitykite! Ateikite!

VAKARAS VILA ANASTAZIJOJ!

Šeštadienį, spalį mėn. 17 d. D-ro J. Basanavičiaus lietuvių mokykla rengia didelį ir gražų VAKARĄ, kuris įvyks mokyklos salėje, rua Caimcan, 117.

Vakarą programą sudaro skautų 2-ju veiksmų skautiškas vaidelis «Mikės Švilpos laiotuvės», dainos, deklamacijos, gimnastika ir plastika.

Po to šokiai ir žaidimai.

GPOS GERA MUZIKA.

Vaidinimo pradžia 8 val. vakaro.

Ta pat progą 7 val. vakaro įvyksta mokyklos skautų įžodžio iškilnės. Pakvietimai gaunami vietoje ir pat patintojus.

DIDELJ DŽIAUGSMA SUTEIKSI SAVO GIMINĖMS BEI DRAUGAMS LIETUVOJE IR KIUR, JEI UŽSAKYSI JIEMS „LIETUVI“ 1937 METAMS.

Didieji darbo stebuklai

Sutinkam gatvė darbininką. Jis praeina kuklus, pilkas, nuo darbo suvargęs, nekvepdamas į nieką dėmesio. Jo rankos kietos ir težino darba, darba ir darba. Tai fiziniai darbininkai. Yra ir kitokių — proto darbininkų. Jų pa dėtis peresnė. Jie eidami gyveniman praleido ilgus mokslų ir pasirušimo metus ir todėl daugiau stato reikalavimų, turi daugiau teisių. Pasturoju laiku susirūpinta Lietuvoj ir fiziniai darbininkais. Vyriausybė įsteigė net atitinkamą instituciją — Darbo Rūmus — darbininkų reikalams ginti ir padėti jiems kultūrinis, švietis.

Visa, ką mes matom savo akimis: puikius rūmus; geležinkelius, raizgandius tinklų tinklais mūsų senutė — žemė; didžiulius garlaivius, raizgandius puojančių okeanų vandenin, lėktuvus, atidavusius žmogui — valdovui neaprepiamas erdves. Visa tai darbo stebuklai. Viso to kūryboj dalyvavo ir pilkas, kuklus be didelių reikalavimų darbininkas. Kol pasaulis gyvuos visi kalbės apie didžiuosius darbo stebuklus, kurių yra šimtų šimtai, bet mes šia pamintėsim tik keletą iš jų.

DIDŽIOJI KINŲ SIENA.

Maždaug 300 m. prieš Kristaus gimimą pastatytas 2400 kilometrų ilguo, 7 metrų pločio ir 8 m. aukštumo mūras, gina Kiniją nuo karingųjų tuon golų. Tai milžiniška akmeninė gyvatė rankosi nuo Geltonosios jūros iki vidurinės Azijos dykumų. Tai didžiausias visų laikų stebuklas, jį jį dėtis tiek darbo jėgų, kiek įdėta į Amerikos Jungtinių Valstijų visų geležinkelių, kelių ir kanalų išvedimą. Reikia atminti, kad tas viskas atlikta be jokių masinių ir technikos patobulinimų.

Didžioji Kinų siena neaplenkia nei didelių ir aukštų kalnų, nei gilų daujų, perkerta ji gilus tarpeklius, slėnius ir upes. Kinų siena statė trečdalis didžiulės kinų imperijos gyventojų — visi darbo žmonės, o per didžiuosius karus gynė ją 3.000.000 didumo armija.

DIDŽIAUSIAS MAUZOLIEJUS

Kilometro atstumu nuo senovinio indų miesto Argi randasi mauzoliejus Taj-Mahal, pastatytas septynioliktam šimtmety imperatorius ŠauJahan savo žmonai Mumtaz Mahal (Mauzoliejus — vieta, kur mirusieji lisis).

Mauzoliejus aukštis siekia 58 metrus. Viršų grafinis 37 metrų aukštumo kupolas. Vidurinė dekoracija nepaprastai puiki, daugybė įvairiausių karnizų, kolonų, pagražinimų, raištų, citatų iš Korano iškaltų juodam marmure.

Mauzoliejų statė apie 20.000 žmonių per 22 metus. Jo vidurinis turtas kainuoja 50 milijonų dolerių.

DIDIEJI PASAULIO VARPAI

1874 m. vokiečiai nuiejo iš atmintų bei prancūzų kanuolių varpą ir įkėlė jį Kelno katedros varpinę. Varpas svėrė 54 tonas (54.000 klg.). D-džiojo karo metu vokiečiai vėl jį perlėjo į kanuoles.

Didysis kitičėjų varpas Pekine sveria 60 tonų, o Japonų — 80 tonų.

Bet didžiausias pasauly varpas tai Čir Ko okol — Varpų karalius Rusioj. Tas varpas buvęs nuetas 1733 m., sto vejis 103 metus ant žemės, nes jokiū būdu jo negalėjo niekur pernešti tik 1826 m. jį įkėlė į mažą apvą į Kremliu bokštą. Varpas turi 6 metrų aukščio, 18 metrų apimns, 60 cm. storio Sveria 432 tonas (432.000 klg.).

Varpas paskui jaužes belkibus nukritęs. Jo šone išdūžusi šukė 11.000 kg. sunkumo. Jame paskutiniu laiku buvo įrengta koplyčia.

DIDŽIAUSIA PASAULIO BAŽNYČIA

Kur stovėjo garsusis Kaligulos cirkas, kur Neronas ruošėdavo kruvinus krikščionių kankinimo reģinius ir kur buvo nukryžiuotas šv. Petras 1450 m. pradėta statyti bažnyčia, kurios statymas tęsėsi 176 m. t. y. iki 1626 m. Ši didžiausia pasauly bažnyčia apjau nuojama 48.000.000 dolerių ir tilpsta joje 54.000 maldininkų.

DIDŽIAUSIAS TUNELIS

Šveicariją nuo Italijos skiria Alpiai. Kaip praveisti geležinkelį, kad su jungti tuos du kraštus? Reikėjo iškasti tunelį, tunelį 20 km. ilgio. Ir 1905 m. pabaigė tunelio kasimą, kuris tęsėsi 7 metus. Dirbo po 1000 darbininkų trimis į dieną pakaitomis.

Darba trukde įvairios kiliūtys, karštis, siekias 45° C., ir daug karštų šaltinių, kurie užliedavo tunelį ištaisius me-

simbolizuoja begalinę žmogaus — kūrėjo galią.

DIDŽIAUSIA UŽTVANKA

Ilgiausia ir didžiausia užtvanka pasauly yra Sennar per Mėlynąjį Nilą Sudane, kurios statyba tęsėsi 4 metus, dirbo po 20.000 darbininkų, kainavo 43.000.000 dolerių. Ji turi 3 kl. ilgio, 40 metrų aukščio ir sulaiko 560.000.000 000 litų vandens.

Užtvanktas vanduo užlieja Geziro ligumą, 1.200.000 hektarų plotą, naudojama medvilnės plantacijoms.

DIDŽIAUSIAS KABANTIS TILTAS

Puikiausias inžinierijos kūrinys yra kabantis tiltas per Delavanes upę, jungiantis Kamdeną su Filadelfija.

Tilto ilgis 3 km., plotis 38 metrai aukštis nuo vandens paviršiaus 41 metras. Jo pastatymas kaštavo 37 milijonų dolerių. Per jį eina 4 tranvajaus linijos ir 2 žaiztatvaid 6 metrų platumo. Jis yra 2 kabelų konstrukcijos, kada

Anglijai iš dalies patenkino arabų reikalavimus, bet jie vis dar neusiramina.

Iš visų tų kovų matyti, kad arabai turi dar kitokius sumetimus, nes kitajp nepultų ir nekovotų su angliu kariuomene. Sakoma, kad Italija kurstanti arabus prieš anglius už tai, kad Anglija daug kenkusi italams kare su abisinais. Bet reikia manyti, kad ir patys arabai, be jokių kurstyimų jau pradeda pabusti, ryftasi numesti europiečių jungą.

Aštuntame ir devintame amžiuje arabai turėjo galingą savo valstybę, nors ji ir nebuvo visiškai vieninga. Tais laikais arabai buvo nukariavę daug žemių Azijoje, buvo pasiekę net Indiją, buvo nukariavę Šiaurinę Afriką, o iš čia buvo pasiekę Ispaniją ir net Prancūzijon buvo įsiveržę. Tuometinė arabų valstybė buvo labiausiai civilizizuota visame pasaulyje. Dabartiniai mokslai (geometrija, medicina, filosofija, logika, astronomija, gamtos mokslai) yra daug pasiskolinę iš arabų mokslo. Iginaiūti betgi arabų galybė ėmė smukti. Valli stybė subyrėjo į daugelį smulkių va-

LIETUVAITĖS TAUTIŠKAIS RŪBAIS.

nesiais. Įkaitusiam orui atšaldyti buvo praveisti vamzdžiai, kuriais šaldė šaltu vandeniu tunelio šonus.

Per visą darbo laiką buvo užimta 60 darbininkų.

AUKŠČIAUSIAS PASAULY BOKŠTAS

Jeigu sudėtumėm aukščiausią Egipto piramidą ir Šv. Petro bažnyčią ir dar 20 metrų būtų aukštesnis Efielio bokštas Paryžiuje, — aukščiausias pasauly pastatas. To bokšto pastatymas kainavo daugiau kaip 1.000.000 dolerių. Jo aukštis 300 metrų. Geležinė bokšto dalys sveria 7000 tonų (7.000.000 klg.). Audros metu bokštas svyruoja į šonus ir nukrypsta į šonus apie 5 cm.

Bokštas stovi ant 4 didelių pastatų sudarančių ketvirtainiam lauke kampas ir užima 1 hektarą ploto. Kiekvienas pastatas laikosi ant aukštos kolonos į estos glūbi žemėna ir apdvestos 26 metrų platumo ir 9 metrų aukštumo mūru. Kolonos sujungtos tarpusavy laukais, o 190 metrų aukštumoje sujungtos į beudrą stūbtį. Aukščiau padarotos trys platformos. Pirnoji laubai didaie ir parodos metu tilpsta joje keturi restoranai. Antroji platforma mažesni — ji turi 89 ketvirtainius metrus. Trečioji, nuo kurios matosi visas Paryžiaus puikumas, panašų į altaną ir yra 275 metrų aukštumoje. Joje tilpsta 800 asmenų. Virš jos rangosi spiraliniai laiptai aukštyn, kuriais galima patekti į bokšto viršūnę.

Bokštas tarnauja meteorologinėms observacijoms ir kaip radio stotis. Jis

visi kiti kabantieji tiltai 4 kabelų konstrukcijos.

O kiek dar daug neaprašytų puikių, didingų darbo rankų kūrinių!

J. V. N-tas.

Ko bruzda Arabai?

Jau kelintas mėnuo, kai Palestinoje vyksta smarkios kovos tarp arabų ir žydų. Arabai užpuodineja žydus, žudo juos, dekina trobesius ir t. t. Žydai besigindami, nudedą kartais vieną kitą arabą. Neracuumams didėjant, turėjo įsikišti ang'ai, kurie valdo Palestina Tautu Sąjunos vardu. Anglai buvo priversti atsitraukti daugiau savo kariuomenės ir pradėti mašinti arabus jėga. Tačiau arabai atsigrizo ir prieš angilus.

Arabai skelbia, kad jie bruzda prieš žydus. Anglai buvo, mat, pradėję įsileisti Palestinon dangybę žydų iš viso pasaulio kraštu. Atvažiavę Palestiną, žydai retai veršiasi prekyba, bet imasi dažniausiai žemės ūkio. Kas raib, perkasi pats žemes, o kitoms supirkinėja žemę esan Palestinoje tautinis fondas. Šitoks žydų veikimas labai nepatiko arabams, kurie suprato, kad žydai, supirkinėdami žemę, vis labiau tenai ekonomiskai isivirtina. Todėl arabai iš angų vadinčius pareikalavo, kad ji apribotų žydų įvažiavimą Palestinon.

stybėlių, kurios pradėjo tarpusavyo kovas dėl pirmenybės. 16-tojo amžiaus pradžioje kaityninė Turkija paėmė savo valdžion didelę dalį Arabijos pusia. salio. Nuo to laiko arabų gyvenimas pasidarė labai menkas.

Po karo arabiškos žemės iš Turkijos buvo atimtos ir pavestos valdyti Anglijai ir Prancūzijai. Anglija valdė Palestiną (ir ligi 1932 metų valdė Irak arba Mesopotamiją). Prancūzija valdo Siriją ir Libaną.

Senelei ataugo dantys

Vėlyvas, bet labai nusisekęs dantų staugimas pasireiškė pas 76 metų senutę, kilusią iš Venrijos provincijos Bažą Aleksandrą Deret. Vieną dieną senutei ėmė skaudėti dantys. Tai buvo juo labiau keista, nes ji jau neturėjo nė vieno danties. Todėl ji nuvyko pas dantų gydytoją, kuris po ilgesnio apžiūrėjimo net nusicaudė, penkis minutes pailsėjo ir dar kartą pradėjo tyrinėti. Tačiau neiško jokios abejonės: 76 metų senutei ėmė aucti dantys, kurie ėmė veržtis su skausmais ir jėga į pviršius. Dabar senute turi jau 14 kerai ir pilnai išsivystusių dantų.

Kokia Tautų S-ga norėtų matyti Lietuvą.

Rugpjūčio 29 d. užsienių reikalų ministras S. Lozoraitis generaliniam Tautų Sąjungos sekretoriui pasiontė tokiu turinio laišku.

1. Pasiremdama paskutinėje Tautų Sąjungos pilnatyje priimtu pagedavimu, Lietuvos vyriausybė mano, kad vadinamajame Tautų Sąjungos reformos klausime yra svarbu tik ieškoti Tautų Sąjungos pakto principų taikymo patobulinimo. Ryšium su tuo ir atsižvelgdama į tam tikrą neaiškumą, kuris dėl to klausimo plinta visuomenėje, ji taria, jog jau dabar privalu precizuoti, kad jokių būdu nesirengiama nieku paliesti nei pačios Tautų Sąjungos struktūros, nei jos pakto, nei jos kolektyvinio saugumo sistemos. Nuo diskusijų pradžios turi būti aišku, kad tuo atveju, jei Tautų Sąjungos pakto principų taikymo patobulinimo ieškojimas pavyktų, vistiek, kiek toks nepasisekimas atrodytų negalimas, reikės žūr būti išvengti, kad dėl to dabartinė Tautų Sąjunga nei materiališka nei morališka nenkentėtų.

2. Kai dėl padarytųjų ryšių su Tautų Sąjungos pilnaties šių metų liepos 4 d. pareikšti pagedavimų pasiūlymu, Lietuvos vyriausybė, būdama įsitikinusi reikalu griežtai atsižvelgti, ankščiau pareikštas nuomones, tarsi pirmoje eilėje turinti pareikšti pagedavimą, kad dabartinė Tautų Sąjungos pakto struktūrų redakcija basiliuktų nepaliesta ir kad priemonės, priimtinos patobulinti jo principų taikymui, būtų nustatytos atskirame dokumente.

3. Kadangi bendras Tautų Sąjungos pakto ir jo kolektyvinio saugumo sistemos darnumas, kaip kad ir teisingas, yra sukurtas griežtai pagal visuotinio principą, tai Lietuvos vyriausybės nuomonė, iš to išeitų, kad Tautų Sąjunga iš naujo kviečia pasidaryti jos nariais tas valstybes, kurios dabar prie jos nepriklauso.

4. Vadovaudamiesi įsitikinimu, kad pirmaeilė Tautų Sąjungos pareiga yra patikrinti savo narių saugumą ir jų teritorijų neliečiamybę, ir paskui spraudama, kad nariui, užpultam pakto, sulaužiusio valstybės, suteiktos pagalbos naudingumas, dažniausiai, priklauso nuo greito jos suteikimo, Lietuvos vyriausybė taria reikiant pasirūpinti, kad laikas tos procedūros, kuri eina prieš pradedant konkrečiai veikti pakto garantijoms, būtų sutrumpintas iki griežto minimumo. Lietuvos vyriausybės nuomone, privalo patobulinti užpuolimo konstatavimo procedūrą, padarant ją veiklesnę ir suteikiant jai aiškių ir griežtų nedviprasmiškų apibūdinimų.

5. Lietuvos vyriausybė mano, kad derėtų apsvarstyti galimumą paleigvinti priėmimą nutarimų pagal pakto 10 ir 16 straipsnius, pakeičiant vienbalsiškumo taisyklę.

6. Ryšium su Tautų Sąjungos visuotinio principu Lietuvos vyriausybė taria, kad, kokiam Tautų Sąjungos nariui, užpuolimo aukai, teiktas pagalba taip pat turi būti visuotinio pobūdžio. Taigi, sritinės prievolės turėtų tik papildyti iš Tautų Sąjungos pakto išinancias visuotines prievolės ir padaryti jas konkretnesnes.

7. Lietuvos vyriausybė mano, kad užpuolimo aukai suteikiama visuotinė pagalba politinėje, ekonominėje, ir finansinėje srityse neturi ribotis neigiamu pobūdžiu, nukreiptu prieš sulaužiusią Tautų Sąjungos pakto valstybę; tuo pačiu metu ta pagalba turi pasireikšti pozitivia prasme politinėje, finansinėje ir ekonom. pagalbos, autenkimo užpuolimo aukai, forma. Ta pra

Lietuvos vyriausybė primena principus kurie jau yra nustatyti konvencijoje dėl finansinės pagalbos teikimo užpuolimo aukai.

TIK LIETUVIŲ SKAITYDAMAS
VISKĄ ŽINOSI

Lietuvos Kryžius.

Suvienitas Holandijos Bankas

(O Banco Holandez Unido)

RUA DA QUITANDA Nr. 101 SÃO PAULO
tai tiktas, jungia Tautą su gimimėmis ir draugais
Lietuvoje

Suvienitas Holandijos Bankas gali išrūpinti Tautai
EMIGRACIJOS ČEKIUS 3000000 VERTĖS,

kurių privalo turėti kiekvienas emigrantas, įvažiuojantis į šią valstingą valstybę ir norint siusti pinigus į tėvynę per mūsų banką jis gali būti kaip

ČEKIS ISKEISTAS Į JOSI ŠALIES VALIUTĄ
ir išmokėtas bet kurioje vietoje.

Turėdamas sutaupti Tamstą gali jais padėti į mūsų banką, į savo atskirą einamąją sąsąžaitę ir gauti

4 1/2 0/0 metiniu nuosimėiu

kuriuos išmokame du kartu į metus, tai yra pabaigoje birželio ir gruodžio mėnesių.

Jūsų garantija yra
Hollandsche Bank - Unie N. V. Amsterdam

su skyriniais visuose pasaulio šalyse, kaip Rio de Janeiro, Santos, Buenos Aires, Caracas, Haifa, Istambul, Willhemstad ir Oranjestad.

Kolonizacijos klausimu.

(tąsa iš 39 Nr.)

Visus produktus galima pristatyti į S. Paulo ar Sorocabos rinkas sunkvežimiais (lietuviai ten turi du savo sunkvežimius).

Žemės galima gauti Piedade visur tiek pas brazilus, kiek vokiečių kolonizacinių kompanijų, už pinigus, kaip ir išimokėjimui. Žemės kainos svyruoja tarp 500 ir 800 mir. už alkerį, o yra vietų toliau šiek tiek kur dar yra ir už 200 ar 300 mir. alkeris. Žinoma, šitas nereikškie, kad ten

„rojus ant žemės“. Žemė vietomis gana silpna ir už kelių metų ją reikės tręšti. Bet trąšų vartojimas ten apsimoka. Antra žemė lengvai išdirbama ir žmogus už 5—6 mėnesių jau turės savo vasių! Pradėt reikia sodinant bulves ir cibulius, gi jei kas moka gerai augint pasidorus, tie duoda labai didelį pelną. O išmokt viską galima.

Susidarant didesiam skaičiui lietuvių galima susitarti ir apimt vienesieji plotą žemes, kur galėtų įsikurti didesni turtai.

Brazilijoje žemės ūkio kolonijoj įsi kuri, ypatingai lietuviams, kurie iš gimtines yra žemdirbiai visais atžvilgiais apsimoka, tik reikia žiūrėti kur kurtis. Mano nurodyta viena vieta nėra vienintėli. Lietuvių kolonijai tinkamų vietų galima surasti ir daugiau, tačiau labai pravertu būtų ir šitą apžiūrėti tiems kurie mano žemės ūkyje kurtis.

Kolonizuotis visiška neapsimoka baltarankiams „ponams“, kurie tik kitus nori kolonizuoti, o patys jokio darbo nemoka ir nenori dirbti. Brazilijoje žemės ūkyje gražią ateitį gali rasti tik darbėtas, sumaningi ir didelio pasiryžimo žmonės. Reikia nepamiršti, kad pirmuosius metus-antrus, kad ir labai geroje vietoje reikės pakelti nemažą vargą ir skurdą. Norint pasiekti geresnio gyvenimo žemės ūkyje reikalinga padėti labai daug darbo ir pasišventimo, o tik tada galima tikrai laukti gražios ateities.

Lietuvių kolonijos sukurimu turime pradėti patys rūpintis be jokių tarpininkų, agentų. Daugumos mūsų ateltis ne tvankiamo fabriky ore, ne dulketuose miestuose, bet žemės ūkyje, todėl visi rūpinkimės, kad galėtumėm sukurti gerą lietuvišką koloniją, o pirmo eilėje turi rūpintis tie, kurie mano gyventi ir dirbti žemės ūkyje.

Valgykla ir pensionas.

Skauš pietūs ir mėnesinis pensionas. Duodami pietūs į namus. Kainos prieinamos. Užkeikt pas

JULIŠ ŠIMANAUSKIENE

Vila Anastacio, Rua Alvarenga Peichoto 85.

DR. EDITH KOGAN

DANTISTĖ—CHIRURGĖ

Berlyno — Brazilijos universitetų, Burnos ligos. Dirbtini dantys.

Avenida São João, 613 Ap. 1, 1 and

RESTORANAS IR VALGYKLA.

Skauš valgiai ir mandagūs patarnavimas. Mėnesinis pensionas. Pietūs ir vakarienės už 1\$700 tik pas

POVILĄ ROMANOVA

Rus José Paulino, 151, (Bom Retiro) São Paulo.

Dr. Wladimir de Thimé

Prisiekusis Advokatas ir Vertėjas.

Vertimai įvairiausių dokumentų iš lietuvių ir kitų kalbų. Redaguojami visokie dokumentai: kontraktai, raštai, prašymai ir kt.
Visokių dokumentų išrūpinimas, kaip «caderneta de identidade e trabalho», įvairūs liūdymai, šamados ir visokių svarbių byių vedimas.
RUA BENJAMIN CONSTANT NR. 1 sala 23 (esq. Praça da Sé) Tel. 2-6255

LEITE VIGOR

Geriausias pienas São Pauly

S. A. Fabrica de Productos Elimenticios VIGOR

Rua Joaquim Carlos, 174 S. Paulo
Tel. 9-2161, 9-2162, 9-2163.

„Lietuvio“ prenumera-
ta papiginta!

1936 metams „Lietuvio“ Lietuva ir užsienį kainuoja tik 15 milreisu (6 litai), pusmečiui 8\$000 (3 litai). Pietų ir Šiaurės Ameriką: metams tik 12\$000, pusmečiui 6\$000. Pasiskubinkit užsakyti „Lietuvio“ savo giminiams bei draugams į Lietuvą, Argentiną, Šiaurės Ameriką ir kitur. Suteiktis jiems didelį džiaugsmą!
„Lietuvio“ adresas:
Caixa postal 1764 S. Paulo — Brazilija.

„L I E T U V I S“

gaunamas šiose vietose:

- 1) Luz stoties kioske,
- 2) José Paulino vaistinėj,
- 3) Prie pašto laiptų ir kampo,
- 4) Mokojo, kampas Av. P. do Barros kioske.
- 5) Monkačio krantuvėj S. Annoj.
- 6) Ant Largo da Sé kioske (prie laikrodžio).
- 7) Kirilausko krantuvėj, Vila Anastacioj, pas atskirus platintojus visuose miesto rajonuose ir „Lietuvio“ Redakcijoje visomis dienomis.

ADVOKATAS

DR. A. F. CESARINO JUNIOR

Teikia įvairius juridinius patarimus lietuviams veltui. Taip pat veda visokias bylas teismo įstaigose. Lietuviai, turėdami kokių nors reikalų su teismo ar kitomis įstaigomis, ar norėdami gauti nemokamai juridinių patarimų kreiptis pas advokatą Dr. Cesarino Junior.

Praça da Sé, 83 1° andar
Tel. 2-3885

Už apmokamus skelbimus Redakcija neatsako.

Dr. B. K. Chipiakoff

(Maskvos universiteto 1914 m. laidos.)

Rua Ypiranga 15. ap. 4. (kertė rua Santa Ephigenia) Tel. 4-0316
Ligonius priima: nuo 4 iki 9 val. vak., šeštadieniais nuo 3 iki 8 v. v. Sekundieniais nuo 10 iki 1 val. Venerinų, vidujinių ir psichinių ligų Laboratorija: tyrimas šlapumo, kraujo, mikrobu ir t. t...

Dr. Adolpho Taubkin

ADVOKATAS

(Diplomuotas S. Paulo fakulteto)

Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai, (ipotekos, žemės pirkimas ir pardavimas ir t. t.) skolų išreikalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai.

Raštinė: Rua Direita Nr. 2, 2-as aukštas, salė 5. Telef. 2-1629.
Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 val. vak.

Kalba lietuviškai.

Daktaras

A. JAZARA-SNEGE

(Maskvos gydytojas nuo 1914 m.) Vidaus ligos, chirurgija, venerijos ir moterų ligos.
Priėmimas nuo 9 — 12 v. ryt. ir 3 — 7 v. v.
Ladeira Porto Geral 12 sobr.
(kampas Boa Vista ir 25 de Março)
2 andar, salas 4 e 5 Gyv. butas ten pat 5 aukšte.
Tel. buto 2-5068.

PRISIEKUSIS VERTĖJAS.

MIGUEL OCOUGNE

Rua 15 de Novembro Nr. 32. Tel. 2-6393
Veršis iš visų kalbų įvairius dokumentus kaip ya: kontraktus, viso kius liūdijimus ir t. t.
Paruošia įvairius dokumentus įvairiuose atsitikimuose: Chamadoms ir pilietybės įėjimui.

Mūsų skaitytojams užsieniuose.

Lietuvoje «Lietuvj» galima užsiskyti per DULR Akademij Skyrių. Prenumeratos kaina metams tik 6 litai, pusmečiui 3 litai. Pintas galima suoti paštu DULR Akademijam Skyriui, pažymint, kad pinigai įmokami už «Lietuvio» prenumeratą. Ten pat reikia nurodyti savo vardą — pavardę ir tiksli adresą.

Šiaurė ir Pietu Amerikoje bei kituose šalyse:

«Lietuvj» galima užsiskyti bet kuria pasaulio valstybe. Į Šiaurės Amerika «Lietuvio» prenumeratos kaina metams 1 doleris, Argentinoje — 3 pezai. Urugvajuje 2 pezai (Urugvajus). Visuose kitose šalyse metams 1 su pušo dolerio. Iš visur kitur, iš-kyrus Lietuvą, pinigų reikia suoti paštu įvertintu laišku šiuo adresu: «LIEUVIS» CAIXA POSTAL 1664. S. PAULO — BRASIL.

DANTISTAS

JOSE LEVKOVITS

Rua Silva Pinto, 264 sobr. São Paulo
Tel. 5-4954

Diplomuotas Europoje ir S. Pauly, su daugelio metų praktikos. — Blombuoja dantis už 10\$000 su parcelela arba si darbu. — Darbas garantuotas. Traukia dantis be skausmo už 5\$000. Atidaryta dieną ir nakti. —

Laivakortės į Lietuvą ir iš Lietuvos pigiausiomis kainomis

Laivų įėjimas į Europą	
Cuyabá	12. 9. 36.
Buė	27. 9. 36.
Macedonier	10. 10. 36.

Parduodame laivakortes pigiausiomis negu kur kitur kainomis. Duodame patarimų visais lietybės klausymais. Negalintiems atvykti į São Paulo į užklausimus atsakome raštu. Rašyt galima lietuviškai arba kuria nors kita kalba.

Darome pinigines perlaidas į Lietuvą litais per Lietuvos Banką.
Perkame ir parduodame dolerius ir kita svetimą valiutą geriausiomis kainomis. Šamados. Patarnavimas greitai ir sąžiningai.

CASA BANCARIA J. FRIZZO E CIA įkurta 1900 m.

Rua Maué 207, kampas rua Conceição, prie pat Luz stoties.

Įstaigos darbo teisingumas garantuojamas 100:000\$000, kurie padėti valstybės banke. Kainame lietuviškai. Įstaigos adara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro, sekmadieniais tik iki 12 val.

PASAULY

Pranešimai

LIETUVIŲ PAMALDOS

Šį Sekmadienį Lietuvos pamaldos įvyks Šv. Juozapo bažnyčioje V. Zelino 11 val. suma su pamokslu. Pamaldas laikys klebonas kun. P. Ragažinskas.

RIO DE JANEIRO MIESTE «LIETUVIŲ GAUNAMAS»

pirkti pavieniais numeriais: «Vilnius» S-gos patalpoje, Pranc. Tiradentes Nr. 46 ir ant Largo da Lapa ir Avenida Mem de Sá kampo laikraščių kiosko.

BOM RETIRO VILTIEČIŲ SUSIRINKIMAS.

Antradienį spalį 13 d. 8 val. v. Liet. Namuose, rua Bandeirantes, 92 įvyksta «Vilties» S-gos Bom Retiro skyriaus visuotinis narių susirinkimas. Bus svarstomi svarbūs klausimai. Visi nariai prašomi dalyvauti. Kviečiami ir prijuokiantieji.

Valdyba.

ORGANIZACINIAI IR KORESPONDENCIJOS KURSAI.

Savo pranešama visiems užsirašiusiems į S. Paulo Liet. Klubo organizacinius ir korespondencijos kursus, kad dar nepasibaigus šachmatų ir šachmatų turnyrams dėl užimtų patalpų kursai atidedami vėlesniam laikui. Apie kursus bus paskelbta vėliau.

Valdyba.

Kitą sekmadienį, t. y. šio mėnesio 18 dieną, Vilaj Belo, D. L. K. Vytauto mokykloje, šaukiamas visuotinis Lietuvos Moterų Draugijos Brazilijoje susirinkimas svarbiems esančioms reikalams aptarti. Visas nurodymas šiam suirinkimui būtina dalyvauti. Susirinkimo pradžia 3 val. po pietų.

Valdyba.

Savo pranešame Br. Liet. Jauntino S-gos «Vilties» skyrių žinia, kad š. m. spalio mėn. 18 d. lygtis 3 val. p.p. Lietuvių Namų salėje, rua Bandeirantes, 92 šaukiamas nepaprastas «Vilties» S-gos skyrių atstovų suvažiavimas šiai dienotvarkėi apsvaistyti:

1. Suvažiavimo atidarymas,
2. Mandatų patikrinimas,
3. Prezidiumo rinkimas,
4. Protokolo skaitymas,
5. Centro valdybos pranešimas,
6. «Vilties» žurnalo reikalai,
7. Centro V-bos narių darinimas
8. Einamieji reikalai.

Visi skyriai į suvažiavimą siunčia po viena atstovą nuo kiekvieno 5 (penkių) narių skaičiaus.

Centro Valdyba.

VISUR IR VISADA BŪK LIETUVIS!

O kiekvieno Lietuvos – šlovės pareiga skaityti didžiausį, įdomiausį ir pigiausį visoje Pietų Amerikoje savaitraštį «LIETUVIS».

Skubiai reikalingas vaikas – mokinys raidėmis rinkti. Kreiptis: rua Bandeirantes, 92.

Redakcijoj yra laiskai:

St. Asadauskui, J. Adžgauskui, P. Bilūnui, A. Baubiniui, Hugo Budrevičiui, L. Barauskui, J. Balčūnui, Anupriui Liupčikui, (pinigai), U. Levandauskienei, St. Remenčiui, V. Markevičiui, J. Sakalauskui, K. Smitui, P. Sukiui, A. Vaibiui, St. Vasilauskui, J. Vytoniui, A. Varzai, O. Vanagaitel.

PASTABA: Laišku čimėjai neturintieji išpirkę pašto dėžutės – mokau laišku 200 reisu.

Jei norite siusti pinigų į LIETUVĄ, tai pasinaudokite gera proga ir užekite į Liet. Namus, RUA BANDEIRANTES, 92. Darome pinigines perlaides į Lietuvą itais. Pinigai patogiau ir greičiau, kaip kitur.

Kur linksmi praleisti vakarą?

Miesto centre, ant rua Visconde Rio Branco (kampas rua Victoria) Nr. 461 Lietuvos šeiminkų linksmi ir jauki užiega «BAR RIO BRANCO» tikrai linksmina svečius.

Baro orkestras iš žymiausių S. Paulo rusų muzikų, Balalaikos, S. listal, choras, lietuviška muzika ir t. t. ir t. t. Kas vakaras nuo 9 v. vak. iki 1 val. nakt. dainuoja žymiausi solistai – sopranas, tenoras ir bosas. Linksmi be galo!

Alus, vynai ir kitokie gerimai pigiau, kaip kur kitur. Tikroji lietuviška degtinė iš Lietuvos.

Tautiečiai, atsilankykite ir nesigaliosite linksmi praleidę laiką.

PIRMIEJI «LIETUVIO» PRENUMERATORIAI 1937 m.

1937 metams prenumeratą jau užsimokejo šie mūsų skaitytojai: Mėšlovas Kristautas, Juozas Leknickas, Juozas Abišauskas, Jonas Pečiulis, Ant. Bekefius ir Vik. Petraitis.

Viešame užsimokėjusiems už 1937 m. prenumeratą išsilūnčiame metraštyje lenkai. Visi skaitytojai, kurie nori dar gauti nemokamai metraštį, prašomi pasiskubinti su prenumerata.

Baisios kautynės Oviedo mieste.

Naujausios žinios praneša, kad Ispanijos sukilėlių kariuomenės dalys įsiveržė į Oviedo miestą. Oviedo gatvėse eina baisios kautynės. Legalistai didelėje panikoje traukiasi. Įvairiose kituose frontuose jaučiama žymi sukilėlių pergalė, tačiau Ispanijos ekstrimistų valdžia nenori pasiduoti ir ginasi iki paskutiniųjų.

Svetimos valstybės klisai Ispanijos reikalus.

Nors jau daug laiko, kaip Europos diplomatai laužo galvas, kaip apsau goti Ispaniją nuo svetimų valstybių įtakos, tačiau iki šiol beveik nieko nepadarė. Svetimos valstybės ir toliau remia Ispanijos revoliuciją. Sovietai su Prancūzija pusiau slapta siunčia vi sokiaropią paramą ekstrimistams, o Italija su Vokietija palaikanti sukilėlius.

Paryžiuje bus išleistas katalikiškas laikraštis kovai su anti-semetizmu.

Iš Paryžiaus pranešama, kad šiame mieste greitai išeis katalikiškas dienraštis kovai su anti-semetizmu. Laikraštis eisias su Paryžiaus dvasinės vi ryriausybės leidiniu. Esą daugelis Prancūzijos katalikų veikėjų yra griežtai nusistatę prieš bet kokią rasų kovą.

Graikijos vyriausybė už visuotinę taiką.

Graikijos ministeris pirmininkas Metaxas pasakė didelę politinę kalbą, kurioje pabrėžė, kad Graikija nenorinti karų nei užgrobumo, o tik visuotinės taikos. Taip pat nemananti imituoti svetimų valstybių politikos, bet norinti išauklėti savo civilizaciją.

Mirė Vengrijos vyriausybės galva.

Spalio 6 dieną Budapešte mirė Vengrijos vyriausybės galva generolas Gombos. Gen. Gombos mirtis labai sujaudino visą vengrų tautą, nežūrint, kad jis turėjo gana daug politinių priešų. Vengrijoje laukiama kaikiurių permainų.

Ivairios žinios.

Įteikti Maironies mokyklos rūmų raktai.

Spalio 8 d. inžinierius Penotti galutinai užbaigė Maironies vardo lietuvių

mokyklos rūmų statybą. Tą dieną mokyklos rūmų apžiūrėti į Parque das Nações buvo nuvykę: Lietuvos Konsulas P. P. Gaučys, Suomijos Konsulas Dr. Lyder Sagen, «Lietuvio» redaktorius S. Vancevičius ir inžinierius Penotti. Jau įteikti rūmų raktai. Greitu laiku numatoma sušaukti vietos lietuvių susirinkimą, išrinkti tėvų komitetą ir ruoštis prie rūmų pašventinimo.

Rastas didelis gabalas aukso.

Iš Bello Horizonte pranešama, kad Minas Geraes estade vienoje vietoje rastas didelis gabalas aukso, kuris svėria 506 gramus. Šio aukso gabalo vertė siekia 9000 milreisų.

Išeina antras «O Baltico» numeris.

Šiomis dienomis išeina iš spaudos antras «O Baltico» numeris. Laikraštis pavestas Baltijos kraštams ir jų kultūrai propaguoti. Šiame numery bus parašyta nemažai ir apie Lietuvą «O Baltico» kalina bus gauti ir «Lietuvio» redakcijoj.

500 milijonų pezetų sudėta į rusų laivą.

Vienas Paryžiaus dienraštis paskelbė žinią, kad dabartinė Ispanijos valdžia jau ruošiasi bėgti į užsienį. Į vieną Sovietų Rusijos laivą pervešta ir su dėta penki šimtai milijonų Ispanijos pezetų, kuriuos Ispanijos valdovai išveža į užsienį iš anksto.

S. Paulo Gubernatorius važinėjo po provinciją.

S. Paulo Gubernatorius p. Armano do Salies de Oliveira šiomis dienomis lenkė kankinius provincijos miestus ir miestelius Juquia linijos rajone. Visur Gubernatorius buvo iškūlingai sutiktas ir priimtas.

Falsifikavo emigrantų dokumentus

Rio de Janeiro policija susekė kelis asmenų, kurie padirbinėjo dokumentus įvažiuojantiems į Braziliją emigrantams. Policija veda stropų tyrimą.

— Iš Turkijos pranešama, kad užsienio reikalų ministeris lsmet greitai laiku vyks į Londoną. Jo kelionė turinti politinių tiksų.

ALLO, ALLO, ALLO!!!

Nepaprastas VAKARAS

Šeštadienį, spalio 10 d. Liet. Namų salėje, rua Bandeirantes, 92. Bus vaidinama labai grafi ir įdomi 3 veiksmų drama iš Lietuvos kovų dėl Vilniaus. Nė vienas lietuvis neprivalo praleisti progos pamatyti šią nepaprastą dramą. Po vaidinimo šokiai ir šaldiniai iki 4 val. ryto.

GROS DIDELIS IR PUKIS LIETUVIŲ STYGU ORKESTRAS.

Pradžia 8 val. vak. Pabaiga 4 val. ryto.